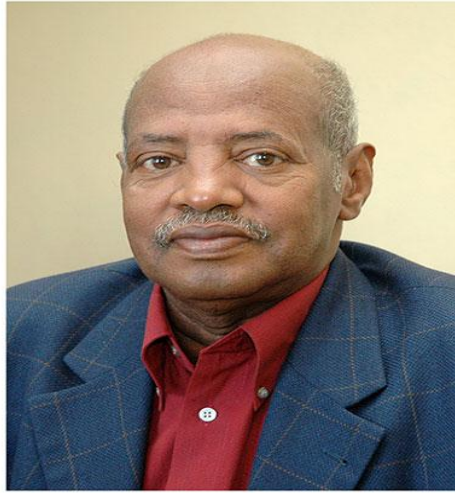


ቃለ መጠይቅ ምስ ሰወጺ ሓርበኛ ተጋዳላይ ተጋዳላይ

አልአሚን መሓመድ ሰዲድ፡

ጸሓፊ ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን

ብዛዕባ ሰወጺት



### ምስ ሰማእታት

## ዝመቐረ፡ ዝጸበቐን ዝመረረን ሂወት አሕሊፈ፡

መርብብ ሓበሬታ ማእከል እስትራተጂያዊ መጽናዕቲ ኤርትራ ብኣጋጣሚ 20 ሰነ መዓልቲ ሰማእታት ኤርትራ ምስ ጸሓፊ ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ተጋዳላይ አልአሚን መሓመድ ሰዲድ ቃለ መጠይቅ አካይዱ። ንሱ ኣብ ቃለ መሕትቱ፡ መዓልቲ ሰማእታት ሕድሪ ጀጋኑ ሰማእታት ክሳብ ክንደይ ፈጹምና ነብስና እንግምግመሉን ካብ ሕሉፍ ትምህርቲ እንቀስመሉን ናይ ቀረባን ርሑቕን እስትራተጂ እንሰጸለሉን ኣጋጣሚ ምጻኑ አዘኻኸሩ። ካብቲ ብዙሕ ቅያታት እተፈጸመሉ ሃብታም ታሪኽ ሰውራ ኤርትራ ስለምንታይ 20 ሰነ ከም መዓልቲ ሰማእታት ተመሪጸ ድማ 2 ኣብሪሁ። ኣቶ አልአሚን መሓመድ ሰዲድ ገለ ካብ ሰማእታት ኤርትራ፡ ከምኒ ዓሊ ዑስማን፡ ኣብርሃም ተወልደን ኢብራሂም ዓፋን ካልኣትን ብምጥቃስ፡ ኣብ 1966 ኣብ ሰውራ ምስ ተሰለፈ ቀዳማይ ሰወጺ ዝርአየሉ ኣብ ውግእ ዓይለት ግምሆት ኣብ 1967 ዝተሰውአ ተጋዳላይ ዓሊ እድሪስ ኣንራ ዓሊ እዩ። ካልኣታት ንድሕሪት ተመሊሱ ተዘክሮታቱ ክፍትሽ ጸኒሑ ድማ፡ “ምስ ሰማእታት ዝመቐረ፡ ዝጸበቐን ዝመረረን ሂወት አሕሊፈ” ክብል ገሊጹ። ኣስዲቡ ጸሓፊ ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ተጋዳላይ አልአሚን መሓመድ ሰዲድ፡ መዓልቲ

ሰማእታት ብስምዒት ዘይኮነስ፡ ትጽቢታትን ባህጊታትን ህዝቢ ኤርትራ ክወን ንምግባር ዘኸለልና ዓቕምን ተስፋን ንምውናን ካብ ሕልና ክንብገስ ከም ዝግባእ ሓቢሩ። ኣብ መደምደምታ ተጋዳላይ ኣልኣሚን መሓመድ ሰዒድ፡ “ንሕና ቅኑዕ ኣንፊት ሒዝና ንጉዓዝ ኣሎና፡ እቲ ኣንጻርና ዝካየድ ውዲታትን ሸርሒታትን ብቀሊሉ ክንሰግር እንክእል ከም ሓደ ዘይጥጡሕ ጽርግያ ዝቁጸር እዩ። ኣነ ናብ 21 ክፍለ ዘመን ብልዑል ርእሰ ተኣማንነት ከም እንኣቱ ምሉእ እምነት ኣሎኒ” ክብል ገሊጹ።ካብዚ ቀጺልና እምበኣር ነቲ ዝተገብረ ቃለ መሕትት ነቕርብልኩም።



**ሕቶ፡ ትርጉምን መልእኽቲን ዝኸሪ መዓልቲ ሰማእታት እንታይዮ?**

ትርጉምን መልእኽቲን ዝኸሪ 20 ሰነ መዓልቲ ሰማእታት፡ ነቲ ህዝቢ ኤርትራ ንምእንቲ መሰል ርእሰ-ውሳኤ፡ ማሕበራዊ ሓርነቲን ሃገራዊ ናጽነቲን ንምርግጋጽ ዝኸፈሎ ክቡር መስዋእቲ ብልዑል ሕልና ምዝካርን ሕድሪ ሰማእታትና ብተወፋይነት 3 ምፍጻምን እዩ። ህዝቢ ኤርትራ ሉኣላውነቲን ፖለቲካውን ጂኦግራፊያውን መንነቲን ምስ ኩሉ ዝህልዎ ፖለቲካዊ፡ ቍጠባዊ፡ ባህላውን ማሕበራውን ትርጉም ንምርግጋጽ ገና ዕቁዳት ዘቁጸረ ክቡር መስዋእቲ ይኸፍል ኣሎ። ስለዚ ካብዚ ሓቂ'ዚ ብምብጋስ ብኤርትራዊ መረዳእታ መዓልቲ ሰማእታት ድሌትን ዓቕምን ምስማርማለት እዩ። ካብ ረጅሒታት ማሕበራውን ፖለቲካውን ድሕረት ሓራ ንምውጻእ ዘሎ ድሌትን ክብርን ኣግእዞን ዘማልኦ ኤርትራዊ ሃገራዊ መንነት ንምርግጋጽ ዘሎና ዓቕሚ ድማ የንጸባርቕ። ብሓቂ መዓልቲ ሰማእታት ነፍስና እንውከሰሉን እንግምግመሉን፡ ንናይ ቀረባን ርሑቕን መጻኢ ንጹር ስእሊ ንምስኣል ካብ ሕሉፍ ተመኩሮ እንምሃረሉን ሕድርና እነጽንዓሉን ኣጋጣሚ እዩ።

ሕቶ ካብ ኩሉ'ቲ ብዙሕ ታሪኻዊ ቅያታት ህዝቢ ኤርትራ ስለምንታይ'ያ 20 ሰነ ከም መዓልቲ ሰማእታት ተመሪጸ ዘላ?

20 ሰነ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ዓመት ክትክበር ከም መዓልቲ ሰማእታት ኤርትራ ምምራጽ፡ ነቲ ህዝቢ ኤርትራ ማሕበራዊ ሓርነትን ሃገራዊ ናጽነትን ዘረጋግጽ መሰል ርእሰ ውሳኔኡ ክወ.ን ንምግባር ንዝኸፈሎ ከቢድን ክቡርን መስዋእቲ ንምዝካርን ሕድሪ ናይቶም በጃ ዝሓለፉ ሰማእታት ንምፍጻምን እዩ። ብ20 ሰነ 1982 ጽንዓት ህዝቢ ኤርትራ ነቲ ብሻዱሻይ ወራር ዝፍለጥ መጠነ ገዚፍ ወራር ወተሃደራዊ ስርዓት ኢትዮጵያ ደምሲሱዎ።



ኣብዚ መዓልቲ ዓወት ኤርትራ'ዚ፡ ህዝቢ ኤርትራ ነቲ ኣብ ደቡብ ሳህራ ኣፍሪቃ ዝዓበዩ ሰራዊት፡ ሰራዊት መግዛእቲ ኢትዮጵያ ሰዲሩ። እወጅ ዕላማ ሻዱሻይ ወተሃደራዊ ወራር ኢትዮጵያ ከኣ ንህዝባዊ ሰራዊት ሓርነት ኤርትራ ሓንሳብን ንሓዋሩን ንምድሳስ እዩ ነይሩ። ነቲ ዝኣወጅ ዕላማ ክወ.ን ንምግባር ድማ ብሳላቲ ኣብቲ እዋንቲ ኣብ ጐኑ ዝነበረት ሕብረት ሶቪት ብዘበርከተትሉ እልቢ ዘይብሉ ናይ ዕንወት ወተሃደራዊ ኣጽዋር እቲ ወራር ድልዊ ኮይኑ። እንተኾነ ግን ጅግና ህዝባዊ ሰራዊት ሓርነት ንልዕሊ 95 መዓልታት ብዘይምቁራጽ ብዝፈጸሞ መዳርግቲ ዘይርከቦ ትብዓትን ጅግንነትን ተወፋይነትን ሻዱሻይ ወራር ወተሃደራዊ ስርዓት ኢትዮጵያ ፈሺሉ። ኣብ ልዕሊ ሰራዊት ደርግ ከኣ ንብቅዓትን ሓያልነትን ወተሃደራዊ ዓቕሚ ኤርትራ ዘመስከረን ኣብ ላዕለዎት ወሰንቲ ኣህጉራውያን ማእከላት መቓልሕ ዝፈጠረን ዘሕፍር ስዕረት ወራዱ። ኣብቲ ካብ ለካቲት ክሳብ ሰነ 1982 ዝተኻየደ ዘዩጂርጽ ኩናት ሻዱሻይ ወራር፡ ጸላኢ ካብ ወተሃደራቱ ኣስታት 40 ሽሕ ምወታትን ቁሱላትን ክኾኑ ከለዉ፡ 939 ድማ ተማሪኾም። ልዕሊ 8000 ዓበይቲን ማእከላይን ፈኮሱቲን ኣጽዋር ድማ ንብረት ሰውራ ኮይኑ። ከምኡ'ውን 19 ታንኪታትን

ድሩዓትን 40 ወተሃደራዊ መካይንን ክድምሰሳ ከለዋ፡ ሚግ 21 ዝዓይነተን 3 ነፈርቲ ኩናት ከኣ ተሓምሺሸን። 4 20 ሰነ 1982፡ ህዝቢ ኤርትራ ነቲ ምስ ደምን ስደትን ጃምላዊ ህልቂትን ዝተኣሳሰር ጸልማት ታሪኽ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ኣብ ኤርትራ ንምቅንጣት ትብዓቱ ዘመስከረሉ መዓልቲ'ዩ ነይሩ። ምግባት፡ ዕንወት፡ ዝምታ እንስሳታትን ዘራእቲን ምንዳድ ዓድታትን ዝመልኦ ጸልማት ታሪኽ ገዛእቲ። ስለዚ ኤርትራዊ ዓወት ኣብ ልዕሊ ወተሃደራዊ ወራር ኢትዮጵያ፡ ንመግዛእታዊ ህላወ ኢትዮጵያ ኣብ ኤርትራ ምስ ኩሉ ግፍዒታቱ ዓቢ ጽፍዒት'ዩ ነይሩ።

ሕቶ፡ ኣብ መዓልቲ ሰማእታት ይኹን ኣብ ካልእ መዓልታት ከም መዓልቲ ናጸነት ሰዉኣት ክትዝክር ከሎኻ ብቀዳምነት ኣብ ኣእምሮኻ ዝመጽእ እንታይ'ዩ?



ሰዉእ ሓርበኛ ተጋዳላይ ኢብራሂም ዓፋ

ልክዕ'ዩ ከም ኩሎም ናይ ቃልሲ ብጾተይ፡ ኣብ መዓልቲ ሰዉኣት ይኹን ኣብ ካልእ ታሪኻዊ ኢጋጣሚታት ብዙሓት ብቀረባ ምሳይ ዝነበሩ፡ ብፍላይ ከኣ ኣብ መንገብናን ጸላእቲ ህዝቢ ኤርትራን ጽንኩር ወተሃደራውን ፖለቲካውን ግጥም ኣብ እነሕልፈሉ ዝነበርና እዋን ምስኦ ም ምቕር፡ ጽቡቕን መሪርን ቃልሲ ዘሕለፍኩ ሰዉኣት ይዝክር እዩ። ብዙሓት ካብኣቶም ብልዑል ሓብን እዝክሮም። እዞም ንምእንቲ ፍትሓዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ክቡር ሂወቶም ዝበጀዉ ጆጋኑ ሰማእታት ሞያኦም፡ ኣበርክቶኦምን ተወፋይነቶምን ኣብ ሓጺር ርክብ ክትንትኖ ግን ዝክኣል ኣይኮነን። ካብ ቀዳሞት ሰማእታትና ከምኒ ዓሊ ዑስማን መሓመድ፡ ኣብርሃም ተወልደ፡ ዓሊ እድሪስ ኣንራ ዓሊ፡ ኪዳነ ይሕደጎ፡ ዓምር ጣህር ሸሃቢ፡ ሓሰን ባሺመል፡ ምዓሾ እምባዩ፡ ሳልሕ ጠጠው፡ ኣሕመድ ህላል፡ ፍስሃዩ ወልደገብርኤል፡ ኣቡበከር መሓመድ ሓሰን፡ ኣሕመድ ሓሰበላህ፡ የማን ኣባግራይ፡ ወዲ ፈንቅል፡ ሓሰን ሕመድ ኣሚር፡ ኢብራሂም ዓፋን ካልኣት ብዙሓትን እዝክር። እዚኣቶምን ካልኣት ብዙሓትን ይዝከሩኒ። ከምዛ ክሳብ ሕጂ ምሳይ ዘለዉ ኮይኖም ድማ ይስምዑኒ።

ጅግንነቱም፡ ብጻያዊ ሐልዮቶም፡ ንኤርትራዊ ዜጋን መሬትን ዘለዎም ፍቕሪን ዕላማ ህዝቢ ኤርትራ ንምዕዋት ዝነበሮም ተወፋይነትን ይዝከረኒ። በዚ ታሪኻውን ክቡርን መዓልቲ፡ መዓልቲ ሰማእታት ኤርትራ ድማ ንክቡር መስዋእቶም እዝክር። ሕቶ፡ ኣብ 1966 ኣብ መሳርዕ ሰውራ ኤርትራ ምስ ተሰለፍካ፡ ኣብ ሓደ ዕርዲ ምሳኻ ዝነበረ ቀዳማይ ስወእ ምስ ርእኻ ሽዑ ብቐጥታ ዝተሰምዓካ ስምዒትዶ ምገለጽካልና? ኣብ 1967 ምስ ጸላኢ ኣብ ዓይለት ጎምሆት ኣብ ዝተኻየደ ኩናት ጋንታኡ እናመርሐ እንከሎ ዝተሰውኦ ተጋዳላይ ዓሊ እድሪስ ኣንራ ዓሊ፡ ከምኡውን ኣብ 1968 ብናይ ጸላኢ ጥይት ዘይኮነስ፡ ብመርዛም ተመን ኣብ ገደም ዝተሰውኦ ተጋዳላይ መሓመድ 5 ሸሪፍን ካልኣት ብዙሓት ብሕጽረት ግዜን ድሩትነት ናይዚ ቃለ መጠይቕን ክጠቅሶም ዘይከኣልኩ ስወኣትን ይዝከሩኒ።

ሕቶ፡ ዝኸሪ ሰማእታት ኣብ ታሪኽ ኤርትራ ዓሚቑ ሱር፡ ኣብ'ቲ ህዝቢ ኤርትራ ብኣእምሮኡን ቅልጽሙን ዝሰርሐ ዘሎ መጻኢ ድማ ሰፊሕ ዝርግሐ ዘለዎ ከም ምጻኑ መጠን እዚ ንሞገታዊ ምትእስሳር መጻኢ፡ ህልውን ሕሉፍን ኣጣሚሩ ዝገልጽ መጻኢ ወለዶ ብኸመይ ክዝክር ኣለዎ ትብል?

ብርግጽ ነዚ መዓልቲ'ዚ መዓልቲ ሰማእታት ብስምዒትና ጥራሕ ዘይኮነ፡ ብምሉእ ኣእምሮናን ብልብናን ክንዝክር ኣሎና። እዚ መዓልቲ'ዚ ክቡር ህዝቢ ኤርትራ ንዝደልዮ ዕላማ ብውሕሉል ኣገባብ ብኸመይ ከም ዘረጋገጸ፡ ጀጋኑ ሰማእታትና ተስፋን ናይ ምግባር ዓቕምን ዘውረሱና ዕዙዝ መዓልቲ እዩ። ከምኡውን ነዚ መዓልቲ'ዚ ምስ'ቲ ኣብ ዝሓለፈ መድረኽ ዘረጋገጽናዮን ኣብ መጻኢ ከነረጋገጸ እንደሊን ዕላማታትና ከነተኣሳስሮ ኣሎና። ኣብዚ እንነብሮ ዘሎና ክውንነት ናጻ ኤርትራ ፡ ዝኸሪ ጀጋኑ ስወኣትና ንምክባር ክንፍጽሞ ዘሎና ግቡኣት ከኣ ንሱ እዩ። ዝተረፈ ዕማም መጻኢ መድረኽ ንምፍጻም ከኣ ምሉእ ተስፋ ኣሎና። እዚ ሓራን ናጻን ክውንነት'ዚ ከኣ ብዘይ መስዋእትን ተወፋይነትን ሰማእታትና ብርግኣትን ሰላምን ክንነብሮ ዝክኣል ኣይነበረን።

ሕቶ፡ ብኣጋጣሚ መዓልቲ ስወኣት ብፍላይ ከኣ ኣብዚ ዞባውያንን ኣህጉራውያንን ሓይልታት እስትራተጂያዊ መስርሕ ልምዓት ኤርትራ ንምዕንቃፍ ካብ ዘዩላ ሽግራት ዝፈጥርሉን ባይቶ ጸጥታ ብ23 ታሕሳስ 2009 ኣብ ልዕሊ ህዝብን መሬትን ኤርትራ ዘይፍትሓውን ዓማጽን ብይን እገዳ ቁጽሪ 1907 ዘሕለፈሉን ግዜ ናብ ውሽጥን ወጻኢን ዝነበር ህዝቢ ኤርትራ ከተመሓላልፎ እትደልዮ መልእኽቲኽ እንታይዮ?

ቅኑዕ መኣዝን ሒዝና ንጉዳዝ ከምዘሎና ከረጋግጽ እፈቱ። ዘጋጥሙና ውዲታትን ሸርሒታትን'ውን ኣብ ከም ሓደ ዘይጥጡሕ ጽርግያ ዘጋጥም ዝተፋሕረ ጎዳጉዲ ብቀሊሉ ክንሰግሮ እንክእል ጉዳይ እዩ።



ናይ ብሓቂ ብጽንዓትን ሓያል ናይ ምግባር ዓቕምን ህዝብና ዝሰገርናዮ ብዙሕ ውዲታትን ቅርሕንቲን ዝመልኦ ተመኩሮ ኣሕሊፍና ኢና። እዚ ኣብ መድረኽ ፖለቲካዊ ቃልሲ ኣብ ኣርብዓታት ይኹን ኣብ እዋን ዕጥቃዊ ቃልሲ ዘጋጠመና ብድሆታት'ዚ ከኣ ብዘይሰንደልደል ብጽንዓት እንቆመሉ ክውንነት ክንፈጥር ኣክኢሉና እዩ። መን ምጻና፡ እንታይ ከም እንደሊን ብኸመይ ዕላማታትና ከም እነረጋግጽን ድማ ከነብርህ ክኢልና። 6 ንሕና ኣብ ቅድሚ ኩሉ ብድሆታት ብዘርእናዮ ጽንዓት፡ ሃገራዊ ሓድነትና ክንዕቅብን ዝያዳ ዓወታት ብፍላይ ከኣ ሃገራዊ ናጽነት ብኸመይ ከም እነረጋግጽን ፖለቲካዊ ታሪኽ ኤርትራ ብፍላይ ከእ እቲ ዘመናዊ ሸነኹ ብዘዩጠራጥር ብቃልን ግብሪን ኣብሪሁልና እዩ። ከምኡ'ውን ናብ 21 ክፍለ ዘመን ኣብ ኩሉ ወተሃደራውን ፖለቲካውን ሜዳ ብምሉእ ርእሰ-ተኣማንነት ከም እንኣቱ የረጋግጽ። ድሌት ክቡር ህዝብና ዘማልእ ክውንነት ንምፍጣር ንቅድሚት ንመርኽ!!